

בעניין :

1. רשימת רע"ם – בל"ד

ע"י ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או סאוסן זהר ו/או פאדי חורי
ו/או סוהד בשארי ו/או מאיסאנא מוראני ו/או רביע אנבריייה ו/או נארימאן
שחאדה זועבי ו/או סארי עראף
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רח' יפו 94, חיפה
טל: 04-9501610, 052-6399147 פקס: 04-9503140

המערערת

נ ג ד

1. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21

ע"י היועץ המשפטי של הוועדה
הכנסת

2. סיעת הליכוד ואחרים

על ידי באי כוחה עורך הדין אבי הלוי ו/או ניבה הלוי
מכנרת (מושבה) ד.ג. עמק הירדן 15105
טל: 04-6709330, 052-4326312 פקס: 04-6709443

3. ד"ר מיכאל בן ארי ואח'

ע"י עוה"ד איתמר בן גביר ואח'
רח' הילל 5, ירושלים
טל: 02-6459003 פקס: 02-6459010

4. היועץ המשפטי לממשלה (משיב פרמאלי)

באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח אלדין 29, ירושלים
טל. 02-6466590, 02-6466655

5. הכנסת

ע"י לשכת היועץ המשפטי של הכנסת

המשיבים

תגובה מטעם המשיבה 2, סיעת הליכוד

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מתכבדת בזה המשיבה 2, סיעת הליכוד להגיש בזה את תגובתה לערעור לפיה בית המשפט הנכבד מתבקש לדחותה מהנימוקים שיפורטו להלן.

ואלה נימוקי התגובה

1. עניינו של הערעור שבפנינו הוא בבקשה לבטל את החלטת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21, מיום 6.3.2019 שבה החליטה הוועדה כי המערערת, רשימת רע"ם-בל"ד, מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-21. החלטת הוועדה התקבלה ברוב של 17 תומכים, מול 10 מתנגדים וללא נמנעים. כבוד יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, השופט ח' מלצר, המשנה לנשיאת בית המשפט העליון, לא השתתף בהצבעה.
2. המערערת טוענת כי המשיבה 2 הגישה את בקשתה לוועדת הבחירות המרכזית למנוע את התמודדותה בבחירות בחוסר ניקיון כפיים, שכן היא לא גילתה לוועדה כי רוב הטענות העובדתיות שעליהן הסתמכה נדונו כבר ונדחו על ידי בית המשפט הנכבד, כמו למשל, השתתפותה של ח"כ זועבי במשט "המרמרה" וסירובה להגדיר את חוטפי הנערים היהודיים כטרוריסטים, כי הרשעתו של ח"כ לשעבר סעיד נפעה היתה בשנת 2017 וכי הוא עזב את בל"ד עוד בשנת 2010, העובדה שמייסד בל"ד עזמי בשארה עזב את ישראל בשנת 2007 וכי מזכ"ל בל"ד לשעבר סיים את תפקידו בבל"ד לפני 3 שנים והקים תנועה חדשה. עוד טוענת המערערת כי הבקשה חסרה תשתית ראייתית, כי היא התקבלה על ידי ועדת הבחירות ללא דיון ענייני תוך התעלמות מהפסיקה של בית המשפט העליון ומעמדת היועמ"ש לממשלה. עוד הוסיפה המערערת וטענה כי החלטת הוועדה למנוע ממנה להתמודד לכנסת הינה בלתי סבירה באופן קיצוני. המערערת הוסיפה וטענה כי המשיבים לא ביקשו לפסול את המועמדים של בל"ד באופן אישי, שכן אין להם, לגישת המערערת, ראיות נגדם ולכן העדיפו להגיש בקשה למנוע את התמודדותה של בל"ד בבחירות.
3. עמדת המשיב 4, היועץ המשפטי לממשלה, כפי שהוצגה בפני ועדת הבחירות המרכזית, היתה כי יש לדחות את הבקשות למנוע מהמערערת להתמודד בבחירות, שכן לדעתו, על פי הפסיקה של בית המשפט העליון יש לפרש את סעיף 7א' לחוק ייסוד הכנסת בצמצום רב וזאת לאור חשיבותה של הזכות להיבחר. על פי הפסיקה פסילת רשימת מועמדים להתמודד בבחירות לכנסת חייבת להתבסס על "מסה ראייתית קריטית", שלדעת היועמ"ש לממשלה לא הצטברה במקרה שבפנינו.
4. לגישתנו יש לדחות את הערעור. החלטת ועדת הבחירות למנוע מבל"ד להתמודד בבחירות לכנסת הינה החלטה סבירה, שהתקבלה לאור העקרונות המשפטיים שהותוו על ידי בית המשפט העליון בכל הנוגע לפסילת רשימת מועמדים מלהשתתף בבחירות, לפי סעיף 7א' לחוק ייסוד הכנסת.
5. בל"ד היא אמנם ישות משפטית ואולם לענייננו היא ישות אידיאולוגית, רעיונית, שחרתה על דיגלה לשנות את אופייה של מדינת ישראל מלהיות מדינת הלאום של העם היהודי ולהפכה למדינת כל אזרחיה.

6. הגדרתה של בל"ד כישות אידיאולוגית בעלת תפיסת עולם מסויימת מתגבשת לאורם של מעשיה והצהרותיה כתנועה פוליטית לאורך השנים ומעשיהם והצהרותיהם של מנהיגיה הפוליטיים מיום היווסדה של התנועה, ולא רק על פי מעשיהם והצהרותיהם של בל"ד ומנהיגיה, במהלך הבחירות לכנסת ה-20.
7. הצהרותיה של בל"ד בוועידתה שהתקיימה בפברואר 2019, שבה הושמעו דברי שבח והלל למנהיגה הרוחני של בל"ד, עזמי בשרה, בוגד נמלט, הצעת חוק ייסוד: מדינת כל אזרחיה, שהוגשה על ידי בל"ד בכנסת, השוללת את אופייה של מדינתנו כמדינת הלאום של העם היהודי, הם ראיות מהתקופה האחרונה המתווספות למסה הראייתית, שנדונה ושנבחנה בעבר ושכולן יחד חצו את הרף הראייתי הנדרש והם מהווים ביחד מסה קריטית של ראיות.
8. תפיסת עולם לאומית והגדרתו של נרטיב של תנועה אידיאולוגית מתגבשים מאירועים שהתרחשו בעבר, מאירועים המתרחשים בהווה ומכאלה שיתרחשו בעתיד ולכן הטענה של המערערת, לפיה המשיבה 2 מבססת את העילה לפסילת הרשימה על מעשים והצהרות מהעבר, שנדונו בפני בית המשפט הנכבד ונדחו, אינה יכולה להוות נימוק לדחיית החלטת וועדת הבחירות המרכזית. ראיות שהצטברו מן העבר, שנדו בפני בית המשפט ולגביהם נקבע כי הן אינן מהוות מסה קריטית, הן תשתית שעליה התווספו ראיות חדשות מהתקופה האחרונה, וביחד הן מצטברות לכדי מסה קריטית של ראיות, שעומדות ברף הראייתי שנדרש, על פי הפסיקה של בית המשפט העליון.
9. מטעמים אלה יש לדחות את הטענה של המערערת לפיה על המשיבים היה לבסס את העילה לפסילת בל"ד גם על ראיות המתייחסות באופן אישי למועמדי בל"ד. העובדה שמועמדיה של בל"ד בבחירות לכנסת ה-21 הם מועמדים חדשים, אין בה כדי לשנות את מהותה של בל"ד ואת הנרטיב האידיאולוגי שלה, שמבקש לשנות את אופייה היהודי של המדינה. בל"ד היא עזמי בשארה, היא מבטאת וחותרת להגשמת רעיונותיו של מנהיגה הרוחני שנמלט מהמדינה ואין זה משנה כלל אם נציגיה של בל"ד לרשימתה לכנסת ה-21 הם מועמדים חדשים.
10. זאת ועוד, בקשה המוגשת לוועדת הבחירות המרכזית למנוע התמודדות של רשימה מסויימת בבחירות לכנסת וערעור המוגש לבית המשפט העליון על החלטת הוועדה למנוע מרשימה להתמודד לכנסת, הם הליכים משפטיים חדשים, שבהם הוועדה ובית המשפט נדרשים לשקול מחדש את הראיות המונחות בפניהם.
11. החלטת וועדת הבחירות למנוע מבל"ד להתמודד בבחירות הינה, כפי שאמרנו, החלטה סבירה שהתבססה, בין היתר, על העקרונות שנקבעו בפסיקה של בית המשפט העליון ועל הוראת סעיף 7א' לחוק ייסוד הכנסת. אכן נכון, כי וועדת הבחירות היא וועדה המורכבת מנציגים של מפלגות פוליטיות ואולם החוק הפקיד בידי וועדה זו את הסמכות למנוע מרשימת מועמדים להתמודד בבחירות לכנסת והיא מקבלת את החלטותיה בהסתמך על ראיות שהוצגו בפניה.
12. כיצד יכולה המערערת לטעון שוועדת הבחירות המרכזית היא וועדה המונעת ממניעים פוליטיים בלבד, שאינה מבססת את החלטותיה על תשתית ראייתית, שמתעלמת מפסיקת בית המשפט העליון ושחורגת מסמכותה, אם וועדת הבחירות המרכזית קיבלה את החלטתה

למנוע מבל"ד להתמודד בבחירות בהסתמך על ראיות מוצקות שהוצגו בפניה, כפי שיובאו להלן:

א. בראשית חודש פברואר 2019 התקיימה הוועידה השנתית של מפלגת בל"ד בעיר נצרת. בפתחת הוועידה הושמע ההמנון הפלסטיני ונאמרו דברי ברכה, שבת, והלל לשני מנהיגים של המפלגה – מייסד המפלגה והאב הרוחני שלה מר עזמי בשארה החשוד בריגול לטובת החיזבאללה אשר ברח לקטאר בשנת 2007 וח"כ לשעבר באסל גאטס המרצה עונש של שנתיים מאסר בפועל בגין הברחת טלפונים סלולאריים למחבלים בבתי כלא. ראה דיווח וציטוטים מהוועידה בקישור שלהלן:

<https://www.2oil.co.il/%D7%99%D7%95%D7%A8-%D7%91%D7%9C%D7%93-%D7%9B%D7%9C-%D7%9E%D7%90%D7%91%D7%A7-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%94%D7%9B%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A9-%D7%94%D7%95%D7%90-%D7%9C%D7%92%D7%99%D7%98%D7%99%D7%9E%D7%99>

ב. החכ"ית הפורשת חנין זועבי התבטאה לא פעם באופן קשה ביותר נגד חיילי צה"ל ואף כינתה אותם "רוצחים" ראה קישור כאן <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5166665,00.html>

ג. ח"כ זועבי זכור אף נכחה על סיפון משט "המרמרה" בשנת 2010 אשר זכה לכינוי "משט הטרור".

ד. כחלק מתמיכתם בטרור נפגשו לפני כשלוש שנים בעיצומו של גל הטרור הפלסטיני ששטף את מדינת ישראל חברי הכנסת זועבי וגטאס עם משפחות מחבלים שנהרגו בזמן שביצעו פיגועים, וזאת בניסיון לקדם את שחרור גופותיהם. הם אף עמדו דקת דומיה לזכר המחבלים. ראה קישור כאן: <https://www.maariv.co.il/news/politics/Article-524842>

ה. באוגוסט 2014 טסו שלושת הח"כים של בל"ד לקטר שם נפגשו עם הח"כ לשעבר עזמי בשארה, שנמלט מישראל כאמור, לאחר שנחשד בריגול למען חיזבאללה והוא מסרב עד לימינו אנו לחזור להישפט. ראה קישור כאן: <https://www.haaretz.co.il/news/politi/1.2408943>

ו. בספטמבר 2014 הורשע ח"כ לשעבר מטעם בל"ד סעיד נפאע בעבירה של "מגע עם סוכן זר", וזאת בשל נסיעה שערך לסוריה ולבנון ב-2007 (בזמן כהונתו כח"כ) בה נפגש עם וליד ג'ונבלאט ועם טלאל נאג'י, סגנו של מזכ"ל ארגון הטרור, החזית העממית. על נפאע נגזרה שנת מאסר בפועל. ראה קישור כאן: <https://news.walla.co.il/item/2735563>

ז. ב-7 במרץ 2016 גינו מפלגות בל"ד וחד"ש את הכרזת מדינות המפרץ על חיזבאללה כארגון טרור. ראה קישור כאן:

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001108631>

ח. גם עוואד עבד אלפתאח, לשעבר מזכ"ל המפלגה ומאנשי תנועת "בני הכפר" המסונפת למפלגה זו מצוטט במקור ראשון מיום 6/1/19 באופן שאינו מותיר ספק מהן מטרות המפלגה בעבר, בהווה ובעתיד. אל פתאח טען שם בוויכוח עם חברו מוחמד כנאענה, ראש תנועת "בני הכפר" שהורשע בסיוע לחיזבאללה, שההצבעה לכנסת היא "נשק" בידי החברה הערבית ועל כן מוטב כי הערבים יצביעו. כעת אל פתאח קורא לציבור הערבי להחרים את הבחירות בטענה כי: "ערבים לא צריכים להצביע לכנסת ולהיות שם. ראשית, כי אין להם משקל בכלל...להיות בכנסת עם השפעה זעירה עד בלתי קיימת – זה גורם נזק למאבק. אנחנו צריכים לחשוב על אלטרנטיבה עממית מחוץ לכנסת, לחזק את הרחוב הערבי ולקיים דיאלוג עם ישראלים נאורים, המוכנים לשתף פעולה נגד משטר האפרטהייד הזה, כדי שנוכל להקים מדינה אחת בין הים לנהר שבה שוויון מלא והרמוניה בין כל אדם ואדם".

ט. דור ההמשך של בל"ד אינו שונה בהרבה מדור המייסדים. כך למשל המזכ"ל החדש של המפלגה מר שחאדה התבטא לאחרונה באותה ועידה בנצרת (ראה קישור בראשית עתירה זו) ואמר "אנחנו מתחדשים ומרעננים. אנהיג את בל"ד בדבקות בעקרונות שלנו בזהות הפלסטינית, בזכויותינו הקולקטיביות כלאום ערבי ובדאגה לשוויון מלא לאזרחים הערבים". הנה כי כן עינינו הרואות המשך המסורת הקיצונית של מנהיגי בל"ד לשאוף לחיסולה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי "ודבקות בעקרונות" המפלגה.

י. הח"כ הנמלט עזמי בשארה, שנחשד כי ריגל ומסר מידע לחיזבאללה בזמן מלחמת לבנון השנייה, הביע בגלוי תמיכה בחיזבאללה ובחמאס ואף תקף את ישראל שוב ושוב בעת ביקוריו בארצות ערב.

יא. שחאדה, מנהיג בל"ד החדש התראיין לאחרונה לתוכניתו של שרון גל ושם סירב לכנות את חמאס כארגון טרור כשהוא משיב "אני לא רוצה לענות על זה". לאחר מכן הוסיף כי "כל מאבק נגד הכיבוש הוא מאבק לגיטימי" וכן ציין כי "אנחנו תומכים בכל מאבק עממי". כשנשאל אודות חיזבאללה בלבנון ענה: "מה השאלות האלה? אתה מבקש ממני להגדיר ארגון טרור – למה מי אני?" והבהיר פעם נוספת "אני בעד מאבק נגד הכיבוש. לאנשים יש זכות להיאבק בכיבוש. אם יש אנשים שחיים בדיכוי זכותם להיאבק".

יב. בחודש יוני 2018 החליטה נשיאות הכנסת בצעד חריג שלא לאשר להנחה על שולחן הכנסת את הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה, של חברי סיעת בל"ד (ג'מאל זחאלקה,

חנין זועבי וג'מעה אזברגה) וזאת בשל היותה שוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי ולפיכך מנוגדת לחוק. על-פי חוות דעתו של יועמ"ש הכנסת באותו עניין "הן במישור העקרוני והן במישור הפרטני, קשה שלא לראות בהצעה ככזאת המבקשת לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי ועל כן בהתאם לסעיף 75 (ה) לתקנון, מוסמכת נשיאות הכנסת למנוע את הנחתה על שולחן הכנסת". ועוד הוסיף יועמ"ש הכנסת בעניינה של הצעת החוק הנ"ל כי "הצע"ח יסוד: מדינת כל אזרחיה כוללת שורה של סעיפים שנועדו לשנות את אופייה של מדינת ישראל ממדינת הלאום של העם היהודי למדינה שבה יש מעמד שווה מבחינה לאומית ללאום היהודי וללאום הערבי". ועוד קבע מר ינון כי "הצעת החוק מבקשת לכאורה לשנות שורת מרכיבים "גרעיניים" ובכללם ביטול עקרון השבות - זכותו של כל יהודי לעלות לישראל ולקבוע במקומו כי קבלת אזרחות במדינה תתבסס על הזיקה המשפחתית של אדם לאזרח המדינה, שלילת העיקרון לפיו עיקר סמליה של מדינת ישראל ישקפו את תקומתו הלאומית של העם היהודי וכן שלילת היותה של השפה העברית שפתה המרכזית של המדינה". גם יו"ר הכנסת, יולי אדלשטיין קבע כי "מדובר בהצעת חוק מופרכת שכל בר דעת מבין שיש לבלום מיד. אסור שהצעה שתכליתה כרסום היסודות עליהם בנויה מדינת ישראל תונח על שולחן הכנסת. זו הפעם הראשונה מאז מוניתי לתפקיד יו"ר הכנסת, לפני כחמש שנים, שבה אני ממליץ לנשיאות לפסול הצעת חוק".

הציטוטים לקוחים מהודעת מזכירות הכנסת מיום 4.6.18 ראה קישור כאן:

<https://m.knesset.gov.il/News/PressReleases/pages/press04.06.18s.aspx>

13. עיינו הרואות, מהראיות שהובאו לעיל עולה באופן חד משמעי כי בל"ד שוללת במפורש את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ותומכת במאבק מזוין של אירגוני טרור נגד מדינת ישראל וכי היא פועלת, הלכה למעשה, על מנת לממש את האידיאולוגיה שלה.

14. בבואנו לתור אחר "מאפיינים דומיננטיים, הניצבים כמרכזיים בין השאיפות או הפעילויות של הרשימה" ולא אחר "דברים שוליים אשר השלכתם על המכלול הרעיוני והביצועי איננה משמעותית ורצינית" (ראה דברי הנשיא מ' שמגר בע"ב 1/88 נימן נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, פ"ד מב(4) 177 (1988)) נמצא כי מפלגת בל"ד בבסיסה ובמלוא מהותה פועלת, חושבת, נושמת, וחולמת לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי.

15. רק על רקע זה ניתן להבין את סגידתה של מפלגה זו לארגוני טרור כגון החיזבאללה וחמאס, רק על רקע זה ניתן להבין את סגידתה של מפלגה זו (ולא סלידתה כפי שניתן היה לצפות) למנהיגה הגולה החשוד בריגול ולחברי כנסת מטעמה שביצעו עבירות ביטחוניות חמורות, ורק על רקע זה ניתן להבין ולראות את פועלה בכנסת ששיאו בהגשת הצעת חוק שנועדה לשלול את קיומה של המדינה כמדינתו של העם היהודי רק בחודש יולי 2018.

16. תגובה זו נתמכת בתצהירו של עו"ד מיכאל דבורין.

17. לאור האמור לעיל בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את הערעור.

אבי הלוי, עו"ד
ב"כ המשיבה 2